

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

629

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Justitie over *het opsluiten van een man in een verpleeghuis* (ingezonden 8 oktober 2010).

Antwoord van staatssecretaris **Veldhuijzen van Zanten-Hyllner** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), mede namens de minister van Veiligheid en Justitie (ontvangen 29 november 2010).

Vraag 1

Wat is uw inhoudelijke reactie op de tv-uitzending over de zaak rond de heer W.M.?¹

Antwoord 1

Ik betreur het dat in de uitzending de indruk wordt gewekt dat kwetsbare mensen in Nederland zo maar achter slot en grendel kunnen verdwijnen. Dit eenzijdige beeld correspondeert niet met de werkelijkheid, waarin – óók in deze zaak – zorgvuldig door rechters wordt gewogen of het gevaar dat iemand voor zichzelf of zijn omgeving veroorzaakt, rechtvaardigt dat hij tegen zijn wil wordt opgenomen.

Vraag 2

Is het gebruikelijk dat mensen die met een machtiging in een verpleeghuis zitten geen bezoek mogen ontvangen? Zo nee, hoe verklaart u dat dit bij deze persoon wel gebeurde? Zo ja, welke juridische onderbouwing ligt hieraan ten grondslag?²

Antwoord 2

Nee, dat is niet gebruikelijk. De juridische grondslag voor eventuele beperkingen in het bezoek is gelegen in artikel 40 van de Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz). Deze bepaling geeft aan dat beperkingen in het recht op het ontvangen van bezoek overeenkomstig de daarvoor geldende huisregels kunnen worden opgelegd, doch slechts:

- a. indien van het bezoek ernstige nadelige gevolgen moeten worden gevreesd voor de gezondheidstoestand van de patiënt, voor zover dit telkenmale uit een uitdrukkelijke verklaring van de voor zijn behandeling verantwoordelijke persoon blijkt, dan wel

¹ EénVandaag, 20 september 2010.

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 2312.

- b. indien dit ter voorkoming van verstoring van de orde in het ziekenhuis, zoals die in de huisregels is beschreven, of ter voorkoming van strafbare feiten noodzakelijk is.

Bij de heer W.M. zijn in eerste instantie geen beperkingen opgelegd. Later zijn er, op verzoek van de mentor, beperkingen opgelegd aan het aantal bezoekers dat tegelijk bij de heer W.M. op bezoek mocht komen. Naar verluidt zou te veel bezoek tegelijk een nadelige invloed op zijn gemoedstoestand hebben, waarmee mogelijkwerwijs voldaan zou kunnen worden aan de onder a. genoemde grond.

Vraag 3

Bent u van oordeel dat de huisregels van een zorginstelling met verblijf geen afbreuk mogen doen aan het recht van bewoners op eerbiediging van het privéleven, familie- en gezinsleven? Zo nee, welke inperkingen van het genoemde recht acht u toelaatbaar?³

Antwoord 3

Inperkingen die voldoen aan de criteria zoals beschreven in artikel 40 van de Wet bopz acht ik toelaatbaar.

Vraag 4

Hoe vaak komt het voor dat iemand, die via een rechterlijke machtiging geplaatst is, ontsnapt? Wat zijn de beweegredenen voor de ontsnapping?

Antwoord 4

Er zijn geen gegevens beschikbaar over het aantal «ontsnappingen» of de beweegredenen daarvoor bij mensen die met een rechtelijke machtiging in een psychiatrisch ziekenhuis zijn geplaatst.

Vraag 5

Is het gebruikelijk dat iemand die is verdwenen, maar een machtiging heeft, met grootschalige politie-inzet wordt «opgepakt»? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5

Nee, dit is niet gebruikelijk. Toen de heer W.M. op 8 september 2010 werd opgehaald is er een doorzoeking verricht onder leiding van een rechter-commissaris. Omdat de heer W.M. was onttrokken aan een gesloten inrichting en aan zijn bewindvoerder, werd rekening gehouden met de mogelijkheid van een doorzoeking van de woning, waartoe extra mensen aanwezig waren.

Vraag 6

Bent u van mening dat iemand die met een machtiging ergens opgenomen is, toegang moet hebben tot een patiëntenvertrouwenspersoon wanneer er klachten zijn over de verzorging? Zo ja, is in deze kwestie juist gehandeld? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Iedere bewoner van een zorginstelling moet toegang hebben tot een klachtenfunctionaris ter ondersteuning van zijn klachtrecht. In de geestelijke gezondheidszorg is in de Wet Bopz voorzien in een patiëntenvertrouwenspersoon; in de andere Bopz-sectoren is een dergelijke functionaris niet voorgeschreven maar wel vaak voorzien in een cliëntenvertrouwenspersoon of klachtenbehandelaar.

In de onderhavige kwestie was het niet de heer W.M. – die in aanvang geen klachten had over de verzorging of anderszins – maar het waren de vrienden van de heer W.M. die, nadat zij na enige tijd na zijn opname op bezoek kwamen, contact hebben opgenomen met de cliëntvertrouwenspersoon van Cordaan. De cliëntvertrouwenspersoon heeft, conform de klachtenregeling van Cordaan, de mogelijkheden uiteengezet die er zijn indien men een klacht heeft. Ook heeft een van de vrienden per brief aan Hare Majesteit de Koningin aandacht gevraagd voor de situatie van de heer W.M. In reactie daarop heeft de vorige minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in een

³ Bedoeld wordt hier EVRM, art. 8.

brief uiteen gezet welke juridische mogelijkheden er zijn indien men van mening is dat men ten onrechte met een rechtelijke machtiging is opgenomen. Ik ben van mening dat die handelwijze juist is.

Vraag 7

Bent u van mening dat iemand die met een machtiging ergens opgenomen is, geïnformeerd moet worden over de interne klachtenprocedure? Zo ja, is in deze kwestie juist gehandeld? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ja, dat schrijft de Wet Bopz ook voor. In het onderhavige geval heeft de heer W.M. bij zijn opname het informatieboekje van de locatie ontvangen, waarin ook de klachtenprocedure in het kort beschreven staat. Bij een cliënt met Alzheimer wordt overigens door de zorgaanbieder in kwestie de mentor of eerste contactpersoon aanvullend geïnformeerd over de klachtenregeling.

Vraag 8

Is er in deze kwestie sprake van mondelinge of schriftelijke verzoeken om overplaatsing, ingediend bij de geneesheer-directeur? Zo nee, is de heer W.M. door het verpleeghuis gewezen op deze mogelijkheid? Zo ja, waarom is dit verzoek niet ingewilligd?

Antwoord 8

In deze kwestie is sprake geweest van een schriftelijk verzoek tot onvoorwaardelijk ontslag, niet tot overplaatsing. Dit verzoek was gericht aan de directie van het zorgcentrum waar de heer W.M. toen verbleef (dit is niet de geneesheer-directeur). Deze heeft het verzoek voorgelegd aan de door de rechtbank aangestelde mentor en de specialist ouderengeneeskunde van de zorgaanbieder. Deze laatste treedt in dergelijke gevallen op als geneesheer-directeur. De mentor en de specialist ouderengeneeskunde hebben het verzoek beoordeeld en de heer W.M. aangemeld voor een andere voorziening. Dit woonzorgcentrum zou naar de inschatting van de mentor mogelijk beter tegemoet komen aan de wensen en leefstijl van de heer W.M. Het betreft een begin 2011 te openen privaat initiatief in het centrum van Amsterdam. Op 15 juni 2010 heeft de directeur van het zorgcentrum waar de heer W.M. thans verblijft, vallende onder dezelfde zorgaanbieder, een brief gestuurd aan de heer W.M. met deze strekking. Omdat de geneesheer-directeur niet expliciet heeft beslist op het verzoek tot ontslag, heeft de heer W.M. vervolgens via de officier van justitie de rechter verzocht om een beslissing. De meervoudige kamer van de rechtbank Amsterdam heeft het verzoek afgewezen.

Vraag 9

Hoe oordeelt u over het verloop van de machtigingen in deze kwestie? Is het gebruikelijk dat deze wordt verlengd, wanneer er tegenstrijdige verklaringen zijn omtrent iemands gemoedstoestand?

Antwoord 9

Het afgeven c.q. al dan niet verlengen van een rechtelijke machtiging is een zaak van de betreffende rechtbank die bij haar beslissing alle argumenten en eventuele tegenstrijdige verklaringen mee laat wegen. Overigens is er in deze zaak een contra-expertise uitgevoerd omtrent de gemoedstoestand (of psychogeriatrische aandoening) van de heer W.M.